

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM it-Tnejn, 31 ta' Lulju, 2017

Rik. Nru. 488/06JRM

Kawża Nru. 1

Ian **SAMMUT**

VS

ENTRÉE LIMITED (C – 36821) u b'Nota tas-7 ta' Lulju, 2017, l-avukat Mark A. Mifsud Cutajar u P.L. Davina Sullivan inġatru Kuraturi Deputati biex jirraprezentaw lill-kumpanija Entrée Limited; u David Pollina

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq bil-proċedura sommarja speċjali fid-29 ta' Mejju, 2006, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-attur talab li l-Qorti (a) taqta' l-kawża mingħajr is-smiġħ u (b) li tikkundanna lill-imħarrkin iħallsuh is-somma ta' sitt elef Lira Maltin (Lm 6,000)¹ rappreżentanti s-somma kanonizzata ("sorte") b'sentenza mogħtija minn din il-Qorti fit-18 ta' Mejju, 2006 fil-kawża fl-ismijiet "*Kirton Investments*

---

¹ Li jgħibu € 13,976.24 fi flus tal-lum

*Limited vs Entrée Limited u Ian Sammut*² f'liema kawża l-attur kien deher bħala garanti għall-imsemmija kumpannija mħarrka. Talab ukoll l-ispejjeż, u żamm sħiħ kull jedd tiegħu għal kull azzjoni oħra li jista' jkollu jieħu kontra l-imħarrkin jew f'każ li xi wieħed minnhom isir insolventi;

Rat id-degriet tagħha tal-11 ta' Ottubru, 2006³, li bih tat lill-imħarrkin il-fakulta' li jiħhalaw jikkontestaw il-kawża;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-imħarrkin fit-23 ta' Ottubru, 2006, li biha laqgħu għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, l-imħarrek David Pollina qal li mhuwiex postu fil-kawża u jmissu jinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju għaliex l-ebda waħda mill-premessi tar-Rikors promotur ma tirrigwardah; laqa' wkoll billi qal li l-attur ma setax imexxi kontribut qabel ma jħallas lill-kreditur kanonizzat l-ammont li qiegħed jippretendi mingħandu u għalhekk l-azzjoni attriċi saret qabel waqtha u jmissu għalhekk ukoll jinħeles milli jibqa' fil-kawża. Żiedu jgħidu li l-attur ma setax imexxi kontra l-imħarrek David Pollina qabel ma l-ewwel jeskuti lill-kumpannija mħarrka, u għalhekk ukoll l-imħarrek Pollina jmissu jinħeles milli jibqa' fil-kawża. Temmew jgħidu li, f'kull każ u wkoll jekk l-eċċezzjonijiet ta' qabel jinstab li mhumix tajbin, l-imħarrek Pollina personalment ma jistax jintalab iħallas l-ammont kollu mitlub mill-attur, ladarba huwa jwieġeb biss għas-sehem tiegħu bħala garanti għaliex jekk ma jkunx hekk, l-imħarrek se jkun intalab iħallas ukoll is-sehem li l-attur messu refa' bħala s-sehem tiegħu mill-ammont kanonizzat;

Rat id-dikjarazzjoni magħmula mill-imħarrek Pollina waqt is-smiġħ tat-23 ta' Jannar, 2007⁴, li biha u għall-finijiet tal-artikolu 795 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, iddikjara li l-kumpannija mħarrka Entrée Limited ma kellhiex f'Malta xi assi li dwarhom setgħet tintalab l-eskussjoni;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet, magħduda dik dokumentali;

Rat id-degriet tagħha tat-18 ta' Ġunju, 2008⁵, li bih tat żmien lill-partijiet biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-attur fl-1 ta' Settembru, 2008⁶;

---

² Rik. Nru. 304/06LFS

³ Paġ. 48 tal-proċess

⁴ Paġ. 53 tal-proċess

⁵ Paġ. 215 tal-proċess

⁶ Paġġ. 216 sa 225 tal-proċess

Rat li l-imħarrkin baqgħu ma ressqux Nota ta' Sottomissjonijiet bi tweġiba għal dik tal-attur minkejja li ngħataw żmien biżżejjed biex jagħmlu dan;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degrieti li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' regress minn garanti kontra d-debitur ewlieni u kontra garanti ieħor solidali, wara li ħallas dejn kanoniżżat favur il-kreditur⁷. Irid li b'din l-azzjoni l-imħarrkin – id-debitur ewlieni u l-garanti solidali – jħallsuh lura s-sehem tagħhom li huwa ħallas lill-kreditur tagħhom tad-dejn kanoniżżat b'sentenza li saret ġudikat;

Illi għal din l-azzjoni, l-imħarrkin laqgħu billi, b'mod preliminari, qalu li l-imħarrek David Pollina mhuwiex postu fil-kawża u jmissu jinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju għaliex l-ebda waħda mill-premessi tar-Rikors promotur ma tirrigwardah; laqgħu wkoll billi qalu li l-attur ma setax imexxi kontra l-imħarrek Pollina qabel ma jkun ħallas lill-kreditur kanoniżżat l-ammont li qiegħed jippretendi mingħandu u għalhekk l-azzjoni attriċi saret qabel waqtha u jmissu għalhekk ukoll jinħeles milli jibqa' fil-kawża. Żiedu jgħidu li l-attur ma setax imexxi kontra l-imħarrek David Pollina qabel ma l-ewwel jeskuti lill-kumpannija mħarrka, u għalhekk ukoll l-imħarrek Pollina jmissu jinħeles milli jibqa' fil-kawża. Temmew jgħidu li, f'kull każ u wkoll jekk l-eċċezzjonijiet ta' qabel jinstab li mhumiex tajbin, l-imħarrek Pollina personalment ma jistax jintalab iħallas l-ammont kollu mitlub mill-attur, ladarba huwa jwieġeb biss għas-sehem tiegħu bħala garanti għaliex jekk ma jkunx hekk, l-imħarrek se jkun intalab iħallas ukoll is-sehem li l-attur messu refa' bħala s-sehem tiegħu mill-ammont kanoniżżat;

Illi b'dikjarazzjoni magħmula mill-imħarrek Pollina waqt smigħ, ingħad li l-kumpannija mħarrka (minn issa 'l hemm imsejha "Entrée") ma kellhiex f'Malta ġid li fuqu setgħet issir l-eskussjoni msemmija fit-tielet eċċezzjoni;

---

⁷ Artt. 1942 u 1949 tal-Kap 16

Illi l-fatti rilevanti li joħorġu mill-atti juru li l-attur u l-imħarrek Pollina kienu sħab u diretturi f'Entrée, li hija kumpannija kummerċjali registrata f'Malta fit-22 ta' Awwissu, 2005⁸;

Illi fil-31 ta' Awwissu tal-2005⁹, Entrée kienet daħlet fi ftehim ma' Kirton Investments Limited (aktar 'il quddiem imsejha "Kirton") biex din tinvesti ħmistax-il elf Lira Maltin (Lm 15,000¹⁰) f'Entrée ħalli tgħinha tixtri u tikseb sistemi ta' *computers* u *printers*, u dan taħt il-patti u l-kundizzjonijiet hemm miftehma. Fost dawn kien hemm il-kundizzjoni li Entrée riedet trodd lura s-somma lil Kirton.

Illi fl-imsemmi ftehim l-attur u l-imħarrek Pollina d deħru "*as joint and several debtors among themselves and with Entrée in respect of Entrée's obligations arising therein*";

Illi għall-ħabta ta' Marzu tal-2006, inqala' disgwid bejn l-attur u l-imħarrek Pollina fi ħdan Entrée li wassal biex l-attur tilef l-ishma li kellu fil-kumpannija u l-imħarrek Pollina sar l-azzjonist waħdieni tagħha;

Illi minħabba li Entrée ma radditx lura s-somma kollha li għadditilha Kirton, ħlief għal tlitt elf Lira Maltin (Lm 3,000) minnhom, Kirton fetħet kawża bil-proċedura sommarja speċjali¹¹ kontra Entrée u kontra l-attur għall-ħlas ta' sitt elf Lira Maltin (Lm 6,000)¹² u rebħitha;

Illi l-attur jgħid li l-ftehim tal-31 ta' Awwissu, 2005, kien sar għall-benefiċċju waħdieni ta' Entrée u għalhekk jaqa' fuqha li tħallas id-dejn kollu u hu ħallas f'isimha minħabba s-sentenza mogħtija kontrihom¹³;

Illi l-attur ħallas kemm is-sorte kanonizzat u kif ukoll l-ispejjeż marbuta mal-kawża maqtugħa kontrih u Entrée¹⁴, wara li Kirton ħarġet mandati eżekuttivi kontrih;

Illi fid-29 ta' Mejju, 2006, l-attur fetaħ din il-kawża;

Illi, fil-31 ta' Mejju, 2006¹⁵, permezz ta' kuntratt pubbliku fl-atti tan-Nutar Margaret Heywood, Entrée ikkostitwiet ruħha bħala ċerta u likwida debitor ta' Kirton għall-bilanċ ta' sitt elf Lira Maltin (Lm 6,000) li kienu

⁸ Ara Dok "B", f'paġġ. 19 sa 22 tal-proċess

⁹ Dok "A", f'paġġ. 5 – 6 tal-proċess

¹⁰ Li jgħibu € 34,940.60 fi flus tal-lum

¹¹ Rik. Nru. 304/06CFS maqtugħa fit-18.5.2006 Dok "C", f'paġġ. 31 – 5 tal-proċess

¹² Li, skond il-ftehim, kienet tirrappreżenta nofs il-bilanċ dovut lil Kirton sal-31.1.2006 u dovut lilha

¹³ Affidavit tiegħu f'paġġ. 56 tal-proċess

¹⁴ Ara dokti. f'paġġ. 57, 66 – 7 tal-proċess

¹⁵ Dok "E", f'paġġ. 100 – 1 tal-proċess

għadhom ma tħallsux flimkien mal-imgħax li ngema' fuq dik is-somma. B'kuntratt pubbliku ieħor tal-24 ta' April, 2007¹⁶, fl-atti tal-istess Nutar, l-imħarrek Pollina iddikjara lilu nnifsu bħala debitur veru u likwidu ta' Kirton fl-imsemmi dejn li kienet ikkostitwiet fuqha Entrée;

Illi l-Qorti tgħaddi biex tagħmel il-konsiderazzjonijiet legali li jgħoddu għall-każ. Tibda biex tirrileva li r-raġuni li wasslet lill-attur jiftaħ il-kawża tal-lum kien il-fatt li, wara li ngħatat is-sentenza kontrih u kontra Entrée fil-kawża miftuħa minn Kirton, Kirton esegwiha kontra l-attur u ma ipprova bl-ebda mod jesezwiha kontra Entrée;

Illi ma hemm l-ebda dubju li, fil-kitba li saret fil-31 ta' Awwissu, 2005, l-obbligazzjoni li nħalqet kienet bejn l-investitriċi (Kirton) u Entrée, fejn din tal-aħħar kienet id-debitriċi tal-istess obbligazzjoni. L-attur u l-imħarrek Pollina kienu resqu fuq l-imsemmi ftehim bħala garanti tar-rabtiet li daħlet għalihom Entrée. Il-Qorti tqis li, wara li fliet l-atti u l-ġrajja kollha li seħnew fiż-żminijiet rilevanti, Entrée kienet id-debitriċi ewlenija tal-obbligazzjoni favur Kirton, u l-attur u l-imħarrek Pollina kienu garanti flimkien u solidament ma' Entrée, minkejja li l-kitba kienet tgħid li huma dehru "*as joint and several debtors among themselves and with Entrée in respect of Entrée's obligations arising therein*";

Illi huwa minnu li meta persuna jew aktar jidhru bħala garanti solidali ma' debitur għar-rabtiet li jkun daħal għalihom, dawk il-garanti jsiru *correi debendi*, u jixxiebhu mal-qagħda legali ta' kondebituri¹⁷ u għaldaqstant jgħoddu *mutatis mutandis* ir-regoli li jgħoddu għad-debituri li jintrabtu solidament lejn il-kreditur tagħhom¹⁸. Fost dawn l-effetti wieħed għalhekk isib li l-kreditur jista' jdur kontra kull wieħed mill-garanti solidali għall-ħlas tad-dejn kollu, bħalma jista' jdur kontra kull wieħed mill-kondebituri kif jidhirlu hu¹⁹;

Illi l-liġi trid li jekk kondebitur iħallas id-dejn kollu hu, jista' jdur fuq kull wieħed mill-kondebituri l-oħrajn biex jerfgħu sa sehemhom mill-ħlas lura tas-somma li tkun tħallset²⁰. Imma jekk il-ħaġa li dwarha jkun inħalaq id-dejn solidali jkollu x'jaqsam magħha biss wieħed mill-kondebituri, tali debitur irid jerfa' l-ħlas waħdu tad-dejn solidali u l-kondebituri l-oħrajn jitqiesu biss bħala garanti²¹. Din il-konsiderazzjoni għandha rilevanza mhux traskurabbli għall-każ li l-Qorti għandha quddiemha;

¹⁶ Dok "VG1", f'paġġ. 179 – 181 tal-proċess

¹⁷ App. Kumm. 2.12.1963 fil-kawża fl-ismijiet *Baldacchino vs Schembri* (Kollez. Vol: XLVII.i.560)

¹⁸ App. Inf. PS 5.3.2010 fil-kawża fl-ismijiet *Borg & Aquilina Ltd vs John Cuschieri et* u s-sentenzi hemm imsemmijin.

¹⁹ Art. 1094 tal-Kap 16

²⁰ Art. 1106 tal-Kap 16

²¹ Art. 1109 tal-Kap 16

Illi l-attur jisħaq li l-ftehim li sar bejn Entrée u Kirton f'Awwissu tal-2005 kien wieħed li jibbenefika lil Entrée u sar esklussivament fl-interess tagħha. L-imħarrkin ma ressqu l-ebda prova li tmieri li dan kien tabilħaqq il-każ. Sa ma nqalgħu l-intoppi bejn l-attur u l-imħarrekk Pollina, ma kien hemm l-ebda dubju li l-investment li għamlet Kirton inqdiet bih Entrée waħedha billi bil-flus investiti hija xtrat it-tagħmir li kellha tbiġħ u li, mill-bejgħ tiegħu, kellha tiġġenera dħul li bih jitħallas lura l-investment lil Kirton. Il-pożizzjoni tal-attur u ta' Pollina baqgħet, sa dak iż-żmien, waħda ta' tmexxija ta' Entrée u ta' interessi bħala azzjonisti tagħha. Kemm hu hekk, ħareġ li t-tagħmir miksub intuża u baqa' jinżamm minn Entrée;

Illi l-fatt li l-obbligazzjoni nħalqet għall-interess u l-benefiċċju ta' Entrée jaqbel miegħu wkoll xhud li tressaq mill-attur u li jirrappreżenta lil Kirton²². Imma din il-fehma hija msaħħa wkoll mill-ġrajjet li seħħew wara li nfetħet din il-kawża, fejn kienet Entrée li ntrabtet b'kuntratt ta' kostituzzjoni ta' debitu ma' Kirton fuq il-bilanċi li kienu għadhom ma tħallsux mill-investment li kien sar fl-2005 u fejn tenniet l-interess tagħha bħala d-debitriċi li favuriha kien ingħata l-investment. Fid-dawl ta' dan, jidħlu fis-seħħ il-konsiderazzjonijiet li ssemmev qabel, u jiġifieri li l-attur mexa sewwa meta talab li Entrée tħallsu lura l-ammont kollu li huwa ħallas lil Kirton bħala garanti ta' Entrée²³;

Illi jiżdied jingħad li, hi u miexja l-kawża, l-attur wera li kien tabilħaqq ħallas lil Kirton kulma din setgħet tippretendi bis-saħħa tas-sentenza li kisbet. Dan il-fatt xehed dwaru rappreżentant ta' Kirton ukoll²⁴. Għalkemm jista' jkun li l-ħlas mill-attur sar wara li fetaħ din il-kawża, il-fatt hu li l-ammont kollu (*sorte*, spejjeż legali u mgħax) tħallsu lil Kirton, u din tat kwittanza għal tali ħlas²⁵. Għalhekk, jekk seta' kien il-każ li l-attur ma kienx għadu għalaq il-ħlas kollu sa dakinhar li fetaħ din il-kawża, ma kien għad fadal l-ebda dubju li, sakemm ingħalaq l-istadju tal-ġbir tal-provi dak il-ħlas għas-saldu kien sar u l-kreditur kien ħareġ riċevuta li, bis-saħħa tagħha qiegħdet lill-attur b'surroga fil-qagħda ta' kreditur fir-rigward ta' Entrée u wkoll tal-garanti Pollina. Għalhekk, ukoll bit-tħaddim tar-regola tal-*jus superveniens*, l-azzjoni attriċi ma taqax bl-intempestivita', ladarba "*jus superveniens firmat actionem*";

²² Xhieda ta' Nicholas Grech f'paġ. 70 tal-proċess

²³ Ara, b'eżempju, P.A. TM 7.7.2004 fil-kawża fl-ismijiet **Anthony Sammut vs Giovanni Compagnino et** (mhix appellata)

²⁴ Xhieda ta' Nicholas Grech f'paġ. 70 – 1 tal-proċess

²⁵ Ara Dok "IS1", f'paġ. 57 tal-proċess

Illi l-liġi trid²⁶ li meta garanti jhallas dejn li d-debitur ikun naqas li jhallas, il-garanti f'azzjoni ta' regress jithallas ukoll l-imgħaxijiet ta' dak li jkun ħallas għalih ukoll jekk id-dejn innifsu ma kienx iġib imgħaxijiet. F'dan il-każ, il-ftehim li bis-saħħa tiegħu Kirton tat lil Entrée is-somma miftehma bħala investment ma kienx isemmi imgħaxijiet, imma meta Kirton fittxet lil Entrée u lill-attur, kienet talbet il-ħlas ta' imgħaxijiet u s-sentenza li ngħatat kienet akkordathom b'seħħ mill-31 ta' Jannar, 2006. Għalhekk, l-attur jixraqqu wkoll li jithallas tali mgħaxijiet miġmugħin;

Illi għalhekk, il-Qorti sejra tilqa' t-tieni talba attriċi u tiċħad it-tieni eċċezzjoni preliminari;

Illi jibqa' li wieħed jistħarreġ il-kwestjoni mqajma mill-imħarrekk Pollina fir-**raba' eċċezzjoni** tiegħu. F'din l-eċċezzjoni, l-imsemmi mħarrekk jgħid li, safejn hu jidher bħala garanti, l-attur ma jistax jitolbu l-ħlas kollu tas-somma li huwa ħallas lil Kirton. F'dan ir-rigward, l-imħarrekk Pollina jistrieħ fuq id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 1949(1) tal-Kodiċi Ċivili;

Illi huwa magħruf fid-dritt li meta persuna tersaq bħala garanti biex tagħmel tajjeb għal obligazzjoni li jkun intrabat biha ħaddieħor, tinħalaq rabta personali bejn il-garanti u l-kreditur tal-obbligazzjoni li tkun u bil-ġid kollu tal-garanti u sakemm dak il-ġid ma jkunx għadda f'idejn ħaddieħor: għalhekk jingħad li l-garanzija ma toħloqx dritt *de suite*.²⁷ Imma l-garanzija tibqa' dejjem ta' natura aċċessorja u tibqa' fis-seħħ sakemm l-obbligazzjoni ewlenija tkun għadha ma ntemmitx;

Illi fejn il-garanti ta' obligazzjoni jkunu aktar minn persuna waħda, jidhlu huma wkoll f'rapport bejniethom li, sakemm xi wieħed minnhom ma jsir insolventi, jorbothom personalment mal-kreditur ewleni sakemm tinqatel l-obbligazzjoni. F'dan ir-rigward, ma tintemmx is-solidarjeta' bejn il-garanti jew bejn il-garanti u d-debitur ewleni, imma meta wieħed mill-garanti jhallas id-dejn u joqtol l-obbligazzjoni ewlenija, jitnissel il-jedd ta' regress. Hekk ġara fil-każ tal-lum. Kemm hu hekk, biex jista' jitwettaq il-jedd ta' regress bħalma għamel l-attur, il-liġi titlob li tkun ġrat xi waħda miċ-ċirkostanzi maħsuba: fil-każ tal-lum, il-garanti (l-attur) kien imħarrekk għall-ħlas²⁸ (minn Kirton) u ħallas;

Illi d-dispożizzjonijiet tal-liġi Maltija jixbhu ħafna dawk tal-Kodiċi Ċivili Taljan²⁹ u f'dan ir-rigward ingħad li l-garanti solidali għandu jedd għall-azzjoni ta' regress ukoll jekk id-dejn kollu dovut lill-kreditur ma jkunx

²⁶ Art. 1943(1) tal-Kap 16

²⁷ Ara b'eżempju, Torrente *Manuale di Diritto Privato* (9^a Ediz) § 358 f'paġ. 587

²⁸ Artt. 1948(a) u 1949(2) tal-Kap 16

²⁹ Art. 1954 Cod. Civ.

inqata' bil-ħlas, sakemm il-ħlas li l-garanti jkun għamel jaqbeż sehemu mid-dejn kollu minnu garantit mal-garanti oħrajn³⁰. F'dan il-każ, hekk ġara: Kirton fittxet lil Entrée u lill-attur għal dik il-biċċa mill-kreditu li kien sar dovut sa dak iż-żmien (kemm hu hekk, ftit taż-żmien wara, Kirton reġgħet fetħet kawża oħra biex titħallas il-bqija tad-dejn li kien baqa' mhux imħallas). L-attur ħallas is-somma kollha li Kirton fittxet il-ħlas tagħha. Dan ifisser li, ladarba l-attur ħallas waħdu, sehem l-imħarrek Pollina ħallsu wkoll;

Illi ladarba kienu jeżistu l-kundizzjonijiet li fihom l-attur seta' jiftaħ l-azzjoni ta' regress, iwassal li l-imħarrek Pollina ma jstax jeħles lilu nnifsu mir-rabtiet li huwa għandu lejn l-attur bħala ko-garanti miegħu. Imma l-imħarrek Pollina jgħid sewwa li huwa jrid jagħmel tajjeb biss sas-sehem tiegħu;

Illi ladarba kif ħareġ aktar qabel, id-dejn kien sar fl-interess ta' Entrée u din twieġeb għall-ħlas tas-somma kollha mħallsa mill-attur, l-imħarrek Pollina jibqa' solidali lejn il-ħlas tad-dejn lejn l-attur sas-sehem spettanti lilu. Jista' jkun li, minħabba dak li ġara wara fejn l-imħarrek Pollina u Entrée saru tista' tgħid haġa waħda, din id-distinzjoni tibqa' biss waħda akkademika: madankollu, għall-finijiet tal-imsemmija raba' eċċezzjoni trid issir, u tidhol fl-ambitu tar-relazzjonijiet interni bejn Entrée u l-imħarrek Pollina;

Illi għal dak li jirrigwarda l-ewwel eċċezzjoni preliminari l-Qorti ma tistax tara kif l-imħarrek Pollina jista' jgħid li jmissu jinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju għaliex ma jissemmiex fil-premessi tar-Rikors promotur. L-atti tal-kawża ma jikkonsistux biss minn dak li jissemma fir-Rikors li bih tinfetaħ il-kawża, imma wkoll f'dak li jitressaq miegħu, bħalma huma dokumenti li dwarhom il-parti attriċi taħlef il-kontenut tal-istess Rikors. Huwa għalhekk li l-liġi proċedurali titlob li l-parti tressaq sa mill-bidunett id-dokumenti li jsejsu l-azzjoni u jsaħħu t-talba³¹;

Illi mill-premessi jidher ċar ħafna x'kienet ir-rabta li wasslet lill-attur biex jiftaħ il-kawża u r-raġuni għalfejn, fost l-imħarrek, jidher ukoll l-imħarrek Pollina. Maż-żmien li bdew jitressqu l-provi u miċ-ċirkostanzi li ġraw wara li nfetħet il-kawża, ħareġ aktar ċar kemm l-imħarrek Pollina kellu jkollu postu f'din il-kawża;

Illi għalhekk, il-Qorti ssib li l-eċċezzjoni mhijiex tajba u mhix sejra tilqagħha għaliex la hija misthoqqa fid-dritt u wisq anqas fil-fatt;

³⁰ G Alpa & V Mariconda *Codice Civile Commentato* (2^a Ediz 2009) Lib. IV, pg. 2551

³¹ Art. 156(2) tal-Kap 12

Illi fir-rigward tat-tielet eċċezzjoni preliminari l-liġi tgħid li l-benefiċċju ta' eskussjoni ma jiswiex u ma jistax iseħħ fejn il-garanti – bħalma kienu l-attur u l-imħarrek Pollina – kienu ntrabtu bħala garanti solidali ma' Entrée bħala d-debitriċi ewlenija favur Kirton³²;

Illi f'obligazzjonijiet ċivili ma jitqiesx li hemm solidarjeta' jekk ma tkunx dikjarata mil-liġi u miftehma espressament³³. F'dan il-każ, ma hemm l-ebda dubju li kemm l-attur u kif ukoll l-imħarrek Pollina ntrabtu bil-miktub b'mod solidali ma' Entrée favur Kirton. Minbarra dan, ma hemm l-ebda dubju li l-ftehim li sar bejn Entrée u Kirton huwa wieħed kummerċjali. F'dak il-każ, meta jinħalqu negozji ta' natura kummerċjali, u sakemm ma jkunx hemm ftehim espress li jgħid mod ieħor, il-garanti jitqies dejjem li ntrabat solidament mad-debitur (ewlieni)³⁴. It-transazzjonijiet u negozji ta' kumpannija kummerċjali huma, b'rieda espressa tal-liġi³⁵, meqjusa bħala atti (oġġettivi) ta' kummerċ;

Illi fit-tielet lok, waqt is-smiġħ tal-kawża ntwera li Entrée ma kenitx tista' tħallas il-kreditu kanonizzat bis-sentenza mogħtija favur Kirton. Dan ħareġ ukoll minn dikjarazzjoni li lejament għamel l-imħarrek Pollina waqt it-tieni smiġħ fejn stqarr li Entrée ma kellhiex assi li fuqhom setgħet issir l-eskussjoni. Din id-dikjarazzjoni turi wkoll għaliex Kirton ma għażlitx li tesegwixxi s-sentenza li ħadet kontra Entrée, imma kontra l-attur tal-lum. Il-kuntratti ta' kostituzzjoni ta' dejn li saru f'Mejju tal-2006 u f'April tal-2007 ikomplu jsaħħu din il-fehma;

Illi għalhekk, il-Qorti ma ssibx li l-imsemmija eċċezzjoni hija tajba u mhix se tilqagħha lanqas;

Illi fl-aħħarnett il-Qorti tqis li meta xehed l-imħarrek Pollina, huwa qal li l-ħtija tal-qagħda li sabet ruħha fiha Entrée fit-twettiq tal-obbligi tagħha lejn Kirton ġabha b'idejh l-attur innifsu u għalhekk l-attur lanqas jistħoqqlu jitlob lura l-ħlas mill-imħarrek. Il-Qorti tqis li din il-linja ta' difiża ma toħroġ mill-ebda eċċezzjoni u, kif sewwa issottometta l-għaref difensur tal-attur, lanqas tista' tirnexxi ladarba l-imħarrek ma kinux ressqu xi talba rikonvenzjonali f'dan ir-rigward;

Illi minbarra dan, mill-provi mressqa toħroġ stampa xi ftit jew wisq differenti minn dik li l-imħarrek Pollina jara bħala r-rejalta' tal-każ. L-ewwelnett, huwa jgħid li l-attur jaħti għaliex staġna kollox bil-ħruġ ta'

³² Art. 1935(b) tal-Kap 16

³³ Art. 1089 tal-Kap 16

³⁴ Artt. 1941 tal-Kap 16 u 115(2) tal-Kap 13

³⁵ Art 5(e) tal-Kap 13

Mandat kawtelatorju kontra Entrée li bih ma kinitx aktar f'qagħda li tbiġh u tinnegozja t-tagħmir li nkiseb bl-investment magħmul minn Kirton u b'hekk ma setax jibqa' jsir il-ħlas lura lill-kreditriċi msemmija. Il-fatt juru li l-Mandat li jsemmi l-imħarrek Pollina³⁶ ntablab u nħareġ mill-attur fid-19 ta' Mejju, 2006. Dan kien l-għada li ngħatat is-sentenza li biha Kirton kienet kanoniżzata kreditriċi ta' Entrée u tal-attur. Mela dak il-Mandat ma seta' qatt influwenza d-deċiżjoni tal-Qorti li tat dik is-sentenza għax sa dakinhar tas-sentenza lanqas biss kien għadu ntablab il-ħruġ tiegħu. Fit-tieni lok, l-imħarrek Pollina ma fisser bl-ebda mod kif kellu jaħti l-attur għas-sentenza miksuba minn Kirton jew għan-nuqqas ta' ħlas minn Entrée, meta kien l-istess Pollina li deher fil-kawża li Kirton fetħet kontra Entrée u l-attur u ressaq Nota ta' Ammissjoni tat-talba (bilfors f'isem Entrée biss, ladarba hu ma kienx imħarrek personalment f'dik il-kawża) imħejjija lil mill-avukat ta' Kirton. Fit-tielet lok, sa dak iż-żmien, l-imħarrek Pollina kien diġa' nieda proċess fi ħdan Entrée biex l-ishma kollha tal-kumpannija jaqgħu f'idejha u li l-attur ma jifdallux ishma f'ismu u biex b'hekk iwarrab lill-attur minn mas-saqajn f'dak li għandu x'jaqsam mat-tmexxija ta' Entrée. Fir-raba' lok, sa April tal-2007, l-imħarrek Pollina kien deher fuq att pubbliku ieħor u assumma personalment ir-rabta tad-dejn li Entrée kien għad fadlilha tħallas lil Kirton lil hinn minn dak id-dejn li kien kanoniżzat f'Mejju tal-2006 u li l-attur tgħabba bil-ħlas tiegħu;

Illi għalhekk, il-Qorti tqis li, minn din il-ġabra ta' ċirkostanzi fattwali, l-imħarrek ma jistax jistkenn wara xi ħajt biex jitfa' l-ħtija ta' dak li ġara fuq l-attur u jzommu milli jfittex dak li huwa tiegħu bi dritt. Għall-kuntrarju, sewwasew minħabba dawn iċ-ċirkostanzi fattwali, joħroġ li l-imħarrek Pollina u Entrée saru ħaġa waħda u l-attur jista' jitlob lilhom it-tnejn li jħallsuh lura dak li huwa seffaġ wiċċu u kellu jħallas lil Kirton b'eżekuzzjoni tas-sentenza li ngħatat fuq talba ta' Kirton;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħed taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tastjeni milli tqis aktar l-ewwel talba attriċi fid-dawl tad-degriet mogħti minnha fil-11 ta' Ottubru, 2006;

Tiċħad l-eċċezzjonijiet kollha, preliminari u fil-mertu, tal-imħarrek bħala mhumiex mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt;

Tilqa' t-tieni talba attriċi u ssib li l-imħarrek flimkien u solidament bejniethom, u sal-limiti msemmija fil-konsiderazzjonijiet magħmulin fis-sentenza, għandhom iħallsu lill-attur is-somma ta' tlettax-il elf disa' mija u

---

³⁶ Mandat ta' Qbid Nru. 790/06JB

sitta u sebghin euro u erbgħa u għoxrin ċenteżmi (€ 13,976.24) rappreżentanti l-ħlas li l-attur wettaq b'eżekuzzjoni ta' sentenza mogħtija minn din il-Qorti fit-18 ta' Mejju, 2006, fil-kawża fl-ismijiet *Kirton Investments Limited vs Entrée Limited u Ian Sammut*, flimkien mal-imghaxijiet legali fuq l-imsemmija somma b'seħħ mill-31 ta' Jannar, 2006, sal-jum tal-ħlas effettiv; u

Tordna li l-imħarrkin, flimkien u solidalment bejniethom, iħallsu l-**ispejjeż kollha** tal-kawża, magħduda dawk tal-Mandat kawtelatorju ta' Qbid maħruġ mill-attur fid-19 ta' Mejju, 2006.

Moqrija

**Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imħallef**

31 ta' Lulju, 2017

**Marisa Bugeja
Deputat Registratur**

31 ta' Lulju, 2017